

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวกับสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง เขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวกับสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การศึกษาคนควาข้อมูล

1. ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน ประมวลการสอน คู่มือครู วิชาสังคมศึกษารายวิชา ส 101 , ส 102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตลอดจนเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับภูมิหลังทางครอบครัวและสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน
2. ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างแบบสอบถามสัมฤทธิผลทางการเรียนจากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา
3. ศึกษาเทคนิคและวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเพื่อวัดสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษารายวิชา ส 101 , ส 102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลำดับชั้น ดังนี้ .-

1.1 สร้างแบบทดสอบวิชาสังคมศึกษา รายวิชา ส 101 , ส 102 ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยยึดเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา รายวิชา ส 101 , ส 102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจำนวน 100 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.3 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริงจำนวน 80 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตร KR_{20} ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) จากสูตร (Julian C. Stanley and Kenneth D. Hopkins (1978 : 126)

$$KR_{20} : r_{tt} = \frac{k}{(K - 1)} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

r_{tt} แทนค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ

K แทนจำนวนข้อในแบบทดสอบ

p แทนสัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ

q แทนสัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)

$\sum pq$ แทนความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

S^2 แทนความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

จากการทดสอบค่าความเที่ยงของแบบทดสอบได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.61 (ปรากฏภาคผนวก ข.)

1.4 นำผลที่ได้จากแบบทดสอบที่มีค่าความเที่ยงสูงกว่า 0.61 มาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และระดับความยากง่าย (Degree of Difficulty) โดยใช้เทคนิค 27% กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากสูตร (Norman E. Gronlund 1978 : 87)

$$P = \frac{U + L}{2n}$$

$$D = \frac{U - L}{n}$$

- เมื่อ P แทนการ ระดับความยากง่าย
 D แทนค่าอำนาจจำแนก
 U แทนจำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
 L แทนจำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
 n แทนจำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

1.5 เลือกข้อสอบที่มีค่า ระดับความยากง่ายระหว่าง 0.2 - 0.8 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปได้จำนวน 86 ข้อตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ และได้ปรับปรุงเพิ่มเติมข้อสอบที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จนครบ 100 ข้อ

1.6 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริงจำนวน 80 คน เพื่อนำมาหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ 0.67 แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก ค่า ระดับความยากง่ายของแบบทดสอบ (ปรากฏในภาคผนวก ข.) ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง

2. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับภูมิหลังทางครอบครัว เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ให้ผู้สัมภาษณ์ถามบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง แล้วลงรายการคำตอบตามตัวเลือกที่กำหนดให้ (Fixed Alternatives) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามลำดับขั้นดังนี้

2.1 สร้างแบบสัมภาษณ์บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ให้ผู้สัมภาษณ์ถามแล้ว ผู้สัมภาษณ์ลงรายการคำตอบตามตัวเลือกที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ รายการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน สัญชาติ ศาสนา รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรสของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จำนวนพี่น้องในครอบครัว ลำดับที่เกิดของนักเรียน ความคาดหวังของครอบครัวที่มีต่อการศึกษานักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อสุขภาพ การมอบหมายหน้าที่การทำงานที่บ้านให้นักเรียนทำ การทำการบ้านของนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อวิชาสังคมศึกษา การให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียน วิชาสังคมศึกษา การติดตามผลการเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนรวมเป็น 27 ข้อคำถาม

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ก.) ทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบสัมภาษณ์บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริงจำนวน 10 คน

2.4 นำแบบสัมภาษณ์บิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่ได้ทดลองสัมภาษณ์แล้วมาปรับปรุงส่วนภาษา และข้อความบางข้อ เพื่อให้คำถามรัดกุมขึ้น สร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองฉบับสมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่างประชากร

1. นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2528 ของโรงเรียนรัฐบาลที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้เรียนวิชาสังคมศึกษา รายวิชา ส 101 , ส.102 จบตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 180 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ .-

ขั้นที่ 1 เลือกโรงเรียนที่ทำการศึกษาโดย

1.1 สำรวจรายชื่อโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 103 โรงเรียน

1.2 สุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 6 โรงเรียน ได้โรงเรียน ดังนี้ .-

โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์

โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

โรงเรียนวัดหนองแขม

โรงเรียนวัดพุทธบูชา

โรงเรียนมัธยมสันพิทยา

โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม

ขั้นที่ 2 คือ เลือกนักเรียน

เลือกตัวอย่างประชากรนักเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มไว้โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน โดยวิธีสุ่มแบบง่าย จะได้นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรจำนวนทั้งสิ้น 180 คน (ดูรายละเอียดในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

ที่	ชื่อโรงเรียน	เขต	จำนวนนักเรียน
1.	โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์	พระนคร	30
2.	โรงเรียนวัดบวรนิเวศ	พระนคร	30
3.	โรงเรียนวัดหนองแขม	หนองแขม	30
4.	โรงเรียนวัดพุทธบูชา	ราษฎร์บูรณะ	30
5.	โรงเรียนมัธยมกษัตริย์	พญาไท	30
6.	โรงเรียนยานนาวา	ยานนาวา	30
	รวม		180

2. ผู้ปกครองที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามข้อ 1 จำนวน 180 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 ประเภท เท่ากับ 360 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปเสนอต่อผู้อำนวยการตามโรงเรียนต่างๆ ในการขออนุญาตเพื่อทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

วิธีดำเนินการทดสอบและสัมภาษณ์

1. ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 180 คนด้วยตนเอง เพื่อควบคุมตัวแปรอื่นจะเกิดจากการแนะนำของครูและเวลา โดยแจกแบบทดสอบพร้อมทั้งกระดาษคำตอบ อธิบายวิธีการทำจนนักเรียนเข้าใจ จึงให้นักเรียนลงมือทำแบบทดสอบโดยให้เวลาในการทำแบบทดสอบ 90 นาที

2. ผู้วิจัยได้ฝากจดหมายติดต่อนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรไปกับนักเรียนจำนวน 180 คน โดยผู้วิจัยได้อธิบายวิธีการสัมภาษณ์ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองให้ผู้วิจัยได้ทราบ เพื่อให้การสัมภาษณ์เป็นไปในแนวเดียวกัน และให้ผู้ช่วยวิจัยได้ทดลองสัมภาษณ์ผู้วิจัยเพื่อให้เข้าใจตรงกัน พร้อมทั้งชี้แจงข้อบกพร่องอันจะเกิดจากการสัมภาษณ์จนเป็นที่เข้าใจ แล้วมอบแบบสัมภาษณ์ให้ไปสัมภาษณ์จนครบทุกคน ผู้วิจัยไปรับข้อมูลในการสัมภาษณ์ อีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ จำนวนทั้งสิ้น 360 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาจจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง มาแจกแจงหาค่าร้อยละตามภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคนที่ตอบ}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

2. นำแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มาให้คะแนนโดยให้
- 1 คะแนนเมื่อนักเรียนตอบได้ถูกต้อง
- 0 คะแนนเมื่อนักเรียนตอบผิดหรือไม่ตอบ

แบ่งกลุ่มนักเรียนตามผลที่ได้ของคะแนนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกำหนดตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ -

ช่วงคะแนนร้อยละ	ความสามารถทางการเรียน	สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
80 - 100	ดีมาก } ดี	สูง
70 - 79		
60 - 69	ปานกลาง	ปานกลาง
50 - 59	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ } ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	ต่ำ
0 - 49		

แล้วคำนวณการร้อยละของกลุ่มนักเรียนที่สัมฤทธิ์ผลต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

3. ทาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียนในด้านต่างๆ กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ละภูมิหลัง โดยคาสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistic : χ^2)

โดยใช้สูตร (อุทุมพร ทองอุไทย 2523 : 51)

$$\chi^2 = \sum_i \frac{r}{i} \sum_j \frac{c}{j} \left[\frac{(o_{ij} - e_{ij})^2}{e_{ij}} \right]$$

$$df = (r - 1) (c - 1)$$

เมื่อ ²

แทน คาสถิติไคสแควร์

o_{ij} แทน ความถี่ที่สังเกตได้ในกลุ่มตัวอย่างแถวที่ สดมภ์ที่

e_{ij} แทน ความถี่ตามทฤษฎีจากกลุ่มตัวอย่าง

r แทน แถว (row)

c แทน สดมภ์ (COLUMN)

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง